

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Égész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKENT EGYSZER:

pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATAL

Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Íde küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ✕ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Városunk főispánjának kinevezése.

Városunk közönségéhez Andrassy Gyula gróf belügy-
miniszter a következő leiratot intézte:

Magyar királyi belügyminiszter.

4427. sz.
eln.

A szabad királyi város közönségének

Debreczen.

Ő császári és apostoli királyi Felsége tolyó évi május
hó 23 án kelt legfelsőbb elhatározásával Wespéry Zoltán
főjegyzőt Hajdu vármegye és Debreczen sz. kir. város főis-
pánját legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Erről a törvényhatóságot ezennel értesitem.

Budapest, 1906 május 26.

Andrassy.

Jölehet városunk közönsége már a hivatalos lap köz-
lése előtt értesült az új főispán kinevezéséről, mégis ked-
vesen érintette a belügyminiszter leirata egy a vármegyét,
mint városunk összes lakosait.

A kormány szerencésen választott, midőn Wespéry
Zoltánt ajánlotta a kinevezésre. Nemcsak azért, mivel oly
férfi nyerte el ezt a diszes állást, aki közszolgálatban el-
töltött évei alatt hű teljesítője volt a kötelességeknek,
hanem azért is, mert úgy tehetséges, mint minden irányu
tudása, a közigazgatás minden ágában való jártassága, a
gyakorlati téren szerzett tapasztalatai egyiránt képesítik
ezen állás betöltésére. Örömtünk annál teljesebb, mivel
személyében oly férfit nyert városuk, ki ismeri törekvé-
seinket, vágyainkat és ezeknek elérésére és megvalósítá-
sára mint első munkás áll az ügyek élére. Ismerik továbbá
páratlan buzgalmát, érzékét minden nemes ügy iránt, soha
nem lankadó lelkesedését a szép és hasznos alkotások iránt.
Tudjuk, hogy nem disznok tekintni méltóságát, hanem munka-
mezőnek, melyen a város javára dolgozni kíván. Eppen
azért meg vagyunk győződve, hogy működése áldásos lesz
közügyeinkre, társadalmi életünkre, kulturális és ember-
baráti intézményeink felvirágzására egyiránt.

Most sem mondhatunk egyebet, mint amit elmondot-
tunk lapunk hasábjain az új főispán kinevezésének híre.
Városunk nagy alkotások küszöbén áll.

Az alapok le vannak rakva, a kiépítés anyagai össze-
hordva. Megjött a várva-várt béke is, nincs tehát semmi
akadálya a város polgári jólétét célzó munkának. Az új
főispán első megjelenésénél bizonyára örömmel fogja látni,
hogy a városi tanács lelkiismeretes hűséggel, következetes

kitartással dolgozik a város üdvén, első törvényének tartva
nemcsak az eszmék útját egyengetni, hanem a modern ha-
ladás követeléseit ernyedetlen munkával, okos körültekinté-
ssel, városunk háztartása egyensúlyának megzavarása
nélkül keresztül is vinni. Mivel pedig az új főispán eddigi
életirányát nem fogja megváltoztatni és megmarad abban
a meggyőződésben, hogy a tisztesség gyümölcse a munka,
bizonyára kész örömmel viszi be a város munkakörébe dus
tapasztalatait, munkakedvét és a tisztakar iránt való igaz-
ságos szeretetét.

Ennyit akartunk elmondani az új főispán közel kine-
vezése alkalmából, bense tisztelettel üdvözölve személyét,
kit eddig is tisztelni és becsülni tanultunk. Érezze magát
közöttünk egy a hivatalos téren, mint a társadalmi érint-
kezésben és a város javát célzó munkás törekvésében
összeferorra járjon vele az a tudat, hogy a város tanácsa és
tisztikara tehetségének legjavát ajánlja fel az egyetértő és
egyakarabtan megnyilatkozó munkára.

Reményeit váltsa be a jövő, munkáján legyen Isten
áldása!

Az új főispán beiktatása f. hó 7-ikén délelőtt 10^{1/2}
órákor lesz a városháza nagytermében. A meghívók a
napokban már szétmennek. A beiktató közgyűlés pro-
gramja a következő: Elnöki megnyitó. A kinevezés fel-
olvasása. Polgármester javaslatot tesz a főispánnak küldötté-
ség útján való meghívására. A főispán megjelenése. Az
eskü letétele. Polgármester üdvözlő a város nevében az új
főispánt. Az új főispán székfoglaló beszéde. Kiss Albert
biz. tag üdvözlő beszéde. Indítvány az elhangzott beszédek
jegyzőkönyvből vételére.

A közgyűlés után az új főispán küldöttségeket fogad,
délután 2 órákor pedig diszebed lesz az Arany Bika szálló
disztermében.

Tüzelőanyag-hiány és erdősítés.

A Nagy Magyar Alföld egy nagy része még ma is tel-
jesen kietlen, értve ezt arra, hogy fásítások rajta nem tör-
ténnek. Pedig a légköri viszonyok jobbulásának egyik hat-
ható tényezője volna az, ha kellő mennyiségben az Alföldön
befásítások eszközözlettek volna. Azonban, amint az alföldi
gazda a takarmánytermeléstől is megvonja földjét, annál-
inkább megvonja a fásítástól. Az ő szeme nem kívánja a
fa zöldjét és nem telik örme abban, hogy saját fáiban gyö-
nyörködjék. Pedig azon része az Alföldnek, ahol már ezt
megkedvelték, mily egészen más képét nyújtja a szabad
természetnek szép faültvényeivel, szőlőültvényeivel és
gyümölcsösöivel. Miért nem lehetne ez így az egész Nagy

Alföldön? Csak a jó példa és némely esetben a reakciónyerés hiánya okozza azt. A fátlan vidékek természetesen tűzelőanyag hiányában is szenvednek. A mai viszonyok között felhasználják a kukoricaköröt, de legtöbb esetben a gabonafélék szalmáját. De még tovább is mennék, mert nem csak azt az anyagot tüzelik el, amelyből a trágya készülhetne, de a már kész trágyát is, amely állapot után szárazított, téglá alakúvá gyömösözik, kiszáritják és úgy mint a tőzeg téglát, tüzelésre felhasználják. Mit mondjunk erre? Hisz ez valóságos pusztai állapot a minden kritikanélvő van. Nagyon szükséges volna tehát az Alföld befűtására közrehatni. Lehet ez példaadás, társadalmi uton és törvény alkalmazásával. Pársadalmi uton előmön lehetne hatást gyakorolni, hogy az ily fátlan vidékek lakosságát a gazdasági egyesületek elvinnék kirándulásra Kecskemét, Kőrös, Halmás, vagy ily alföldi városokba, ahol a befűtásokkal szép eredményeket értek el. Társadalmi uton lehetne díjazásokkal, nyilvános megdicsérekkel hatni a nagy közönségre, hogy ő is eszközödjön befűtésekkal; törvényes uton pedig oda lehetne hatni, hogy az országutak, községi utak, díntutak befűtését törvényileg az illető községektől követelni kell. De maguk a helyhatóságok is kényesített eszközöknek vannak birtokában, midőn a tanyák telepi részét engedélyezik, ha kimondának azt, hogy minden tanya tulajdonos tartozik legalább anyai fát ültetni, ahány holdas tanya birtokot alapít és pedig a tanya építési engedélyt meg nem adni neki, míg a kellő számi fát el nem ültette és azt be nem mutatja az ellenőrző közegnek. Ezekkívül a községi közigazgatások kényesítették arra, hogy oly területeket, melyek mezőgazdasági célokra fel nem használhatók, fűtéseknél, fűtéseknél, és e célra az állami csemeterkekben a szükséges és megfelelő fajtája csemeterkek rendelkezésükre bocsátassanak. Ezen fűtéseket által nem csak a tüzelőfa szükséglet egy része rövid időn belül előállíthatnák, de ezen fűtéseket a klimatikus viszonyokra és a szél járására is kedvező befolyást gyakorolnának és a légkör csapadék nagyobb léven, a szárazság oly nagy dimenziókat nem fog vehetni, mint jelenleg, midőn végtelen pusztaságokon szabadon száguld a szárazító szél.

Ádigg is azonban, míg ily vidékeken a fűtéseket némi előhaladást tesznek, hogy a gazdaközösséget a trágyaanyag felhasználástól vissza lehessen tartani, szükséges volna a legmészebbenő eredményekkel a felvidéki erdősegek felesleges tüzelőfa anyagát, nekülönben az aludnai sejtésegek olcsó faanyagát vizituen a megfelelő állomásokra szállítani és onnét, ha szükséges, akár anklótségi fűszáradjak mellett a vasutakon a fogyasztási helyekre elszállítani. Megfelelőleg szerkesztett vasuti vagonokkal oly tisztáltségeket is lehetne ily módon az Alföld részére szállítani, amelyek a jelenben forgalom tárgyát nem képezik. Ez által az erdőbirtokosoknak némi hasznuk kerülné, míg az alföldi gazdákon segítve volna, hogy ne kénytelenültesseken trágya anyagra alkalmas mezőgazdasági terményeket feltűszelni. Nagy erdősegekben felhalmozódik és ott korhad az u. n. értéketlen eszka és galya, mert azok a magasabb szállítási díjtétel meg nem bírják. Közgazdasági szempontból el kellene követni mindent, hogy az alföldi gazdák olcsó tüzelőanyaghoz juthassanak, és ha megosztják, hogy nem a trágya készítésére alkalmas anyagot kell ültetni, hanem mással is lehet a szükséges melegt előállítani, akkor a fűtésekről majd könnyebben fognak áttérni a közösen tüzelésre, amely mindenhová könnyebben el is szállítható, jelenben azonban ettől ígünkedvén, egy átmeneti időszakot kellene létesíteni, amely a fentebbi módon egy kis

joakarattal megvalósítható volna. Ma már az országnak sok olyan része van, ahol egy pár évtizeddel előbb még fűtéseknél nem léven, a szalmatűzelés volt szokásban, újabban azonban a fűtésekből nyert nyessédék elegendő tüzelőanyagot szolgáltat arra, hogy a fel hideg ellen azzal védekezhesenek. Így történhetik ez az Alföldön is, ha az illetékes tényezők összefognak és joakarattal ezen ügyben eljárnak.

A tizenegyedik gyógyszer-tár ügye.

A városi tanácshoz több okleveles gyógyszerész folyamodott a tizenegyedik gyógyszer-tár felállításának jogáért. A városi tanács a kérvényeket kiadta az egészségügyi bizottságnak, mely a kérvényeket elutasítani javasolta, mivel nézete szerint a tizenegyedik gyógyszer-tár felállítását nem látja szükségesnek.

Ezzel a véleménnyel szemben letezi Kováts Nándor gyógyszerész a következő beadványt a városi tanácshoz: Tektintetes Tanács!

A közegészségügyi bizottságnak Bothien-Mester utczai részre gyógyszer-tári jog elnyerését célzó kérvényemet ellenszó véleményére, amennyiben ezen ügy nem csupán egy ember, hanem egy egész város-rész lakosságának érdeke, következő észrevételeket teszem:

Az egészségügyi bizottság elutasító határozatát azaz indokolja, hogy Debreczen városnak azért nincs szüksége újabb gyógyszer-tárra, mert a meglévő teljesen képesek fedezni a szükségleteket. Ebben talán igaza lehet a bizottságnak, de figyelmen kívül hagyta annak mérlegelését, hogy miként vannak a már meglévő gyógyszer-tárak elhelyezve.

Ha ezt vizsgáljuk kitűnik, hogy azok — a két legutóbb engedélyezett gyógyszer-tár kivételével — mind a Piacr-utczán és az ebből ágazó mellék utczák torkolatában egymás hátán szoronganak. Nevezetesen 5 gyógyszer-tár van a Piacr-utczán, 1 a Kossuth-, 1 a Csapó-, 1 a Pterfia elején egymástól oly csekély távolságra, hogy a megközelítésnek csak a szorosan vett belvárosi lakosnak lenyelmese, míg a külvároson lakóknak hosszú, fáradságos utat kell megtenni, hogy a legközelebbre szükséges gyógyszer-ekhez jussanak.

A gyógyszer-tárak ezen elhelyezésén, helytelen elosztása indította arra az utóbbi időben az illetékes ministeriumot, hogy méltányolva a külvároson lakók érdekeit, egy részét az Árpád-téren, másrészt a Homokkert-utczára patikát engedélyezett, kielégítvén ezen városrésznek jogos igényét anélkül, hogy az által bármelyik belvárosi gyógyszer-tár fenntartásához veszélyeztetne volna. Ha már ezen városrészek patikához jutottak, nagyon természetes, a Mester-utczai részen lakók azon kívánsága, hogy nekik is legyen gyógyszer-tárjuk és ne legyenek kényeszerítve különben sürgős esetben éjjel, járványok idején a messze fekvő Piacr-utczai gyógyszer-tárakat felkeresni. Egy tekintet a város térképére meggyőző minden elfogulatlan embert kívánalmuk helyességéről, mert szemmel láthatólag be lesz igazolva, hogy ennek a nagyterületnek gyógyszer-tára van szüksége.

Igy az a kérdés merül fel, nem volna-e helyes, ha a Piacr-utczáról valamelyik — talán a Mester-utczai részhez legközelebb eső — gyógyszer-ész tegye át patikáját ezen városrészbe, a Piacr-utczán így is maradna elég és újabb engedélyezésre nem lesz szükség. Csak hogy arra egyetlen Piacr-utczai gyógyszer-ész sem vállalkozik, hogy nagyobb

forgalmu gyógyszerártát átvigye a külső részekbe, hol sokkal szerényebb jövedelemben lehet része. Nem marad tehát más hátra, mint a kérelmezett gyógyszerárt engedélyezése.

Debreczennek elvégre csakhamar 80,000 lakosa van és ha tekintetbe vesszük, hogy Szatmárnémetinek 26 ezer lakosra 7, Nagyváradnak 50 ezer lakosra 10, Kolozsvárnak 49 ezer lakosra 9, Temesvárnak 53 ezer lakosra 12 és számos más városnak lakossága számarányához mérten jobb eloszlás mellett is több gyógyszerártára van, mint Debreczennek és valamennyi tisztességesen prosperál, bizonyára városunk egészségügyének és a Mester-utczai részen lakóknak is csak előnyére fog válni az új gyógyszerárt felállításának anélkül, hogy a piaci gyógyszerártak fennállása veszélyeztetnő.

Érdek összeütközések a mai szociális korban minden téren, minden pályán előfordulnak: ügyvéd, orvos, kereskedő küzd a versennyel a szabad település jogánál fogva. A gyógyszerészeknek jutott csak az a kiváló szerencse, hogy letelepülésük kormányengedelemben van kötvé. Ezen joggal nem szabad visszaélni; különösen akkor, ha, mint a jelenben is, jogos kívánalomról, egy nagy városrészes lakosságának közszükségét pótló intézményről van szó.

Hogy tényleg jogos kívánságról van szó, igazolom a) alatt csatolt beadványommal, melyben a Hatvan-, Bethlen-, Mester-utczai városrészen lakó törvényhatósági bizottsági tagok és polgárok tekintélyes száma tartja szükségesnek a gyógyszerárt felállítását.

Kérem ezen észrevételeket kellő figyelembevétel végett a város bizottsági közgyűlésébe az iratokhoz csatolva be-terjeszteni.

Debreczen, 1906 május havában.

Mély tisztelettel

L. Kováts Nándor,
okleveles gyógyszerész.

Midőn a tizenegyedik gyógyszerárt iránt való kérések beértek, a tisztai főorvos a következő véleményes jelentést terjesztette a Tanács elé:

Tekintetes városi Tanács!

Róth Miklós, szentesi lakos, gyógyszerésznek Debreczenbe XI-ik gyógyszerárt engedélyezése iránti beadványát a tekintetes Tanács 425—1906. szám alatt azon fölhívással adta ki, hogy a kérelemre vonatkozólag az 1876. évi XIV-ik t.-cz. 134. §-ában foglaltak figyelembe vételével indokolt véleményt terjessek elő; amiért is azt tisztelettel a következőkben terjesztem be:

A gyógyártári jogot kérelmező Róth Miklós teljesen ösmertelen a debreczeni viszonyokkal, mert kérelme támogatására — csak azért, hogy kintassza annak lehetőségét, hogy Debreczenben s az általa megjelölt helyen gyógyártást föllátható legyen, — olyan adatokat hoz föl, amelyek a tényeknek nem felelnek meg. Debreczen lakosainak számát 85,000-re teszi, pedig az az utolsó népszámlálás adatai szerint 75,000; ennek 15,000-re tehető része állandóan, 10,000 pedig kora tavasztól késő őszig a külsőségen, tanyáikon, a várostól 8—25 kmnyi távolságban, 16 négyzöld mérföld területen széjjel szórva laknak, s ezek csak nagy szükség esetén vesznek gyógyártást igénybe, de akkor is a akóhelyükhöz sokkal közelebb eső környékbeli községekből, mint a város-pécsi, balmazújvárosi, szoboszlói, sámsoni, nádudvari egyeki, t.-csegi, gyógyártárakból szerzik be azt, mert a

Debreczen környékén levő összes községek és városok (Józsát és Mikepércset kivéve) egy-két gyógyártárral vannak ellátva. Marad városunknak 50—55 ezer lakója, akiknek gyógyászere van szükségük, tehát a fennálló 10 gyógyártára megosztva, egy-egy gyógyártára 5—5¹/₂ ezer lélek esik. Városunk lakosságának azonban csak 70—75% a az, akik a gyógyászerral való ellátást igénybe veszik, tehát a gyógyártarak fentartják, ennek is fele mint egyleti, betegpénztári, jótékony társulati tag, s mint az országos betegápolási alapra szorult egyén gyógykezeltek, akiknek gyógyászerral való ellátásánál az összes gyógyártár tulajdonosok igen nagy árengedményt adnak. A lakosság 25—30%-a pedig vagy egyáltalában nem, vagy csak 6 filléres orvosságok által látja el magát. Hogy ily körülmények közt a már fönnálló gyógyártarak is egymást mennyire nyomják, arra a közel jövő valószínűleg riasztó példát fog fölmutatni.

Hivatkozik kérelmező arra is, hogy az általa jelzett városrészen nagy kőfegyár, honvéd laktanya és katonakórház, ménlételep és szálló telepek vannak, és hogy ezen a részen tartatnak az országos vásárok is.

A kőfegyár munkásai azonban a város minden részében szétszórva laknak, s a fönnálló törvények szerint a betegsegélyző pénztárak tagjai levén, egy és ugyanazon gyógyártára nem utalhatók anélkül, hogy érdekeiket egészségi szempontokból az ne befolyásolja.

A honvéd laktanya betegeit s a honvéd kórházat annak házi gyógyártára látja el, ugyaninnen látják el a ménlételep betegeit is.

A szállókeretek — és nem telepek — napszámokból és kézi munkásokból álló csekély számú lakója pedig oly szegény, hogy azok legnagyobb részben az országos betegápolási alap terhére kapják a gyógyászereket. Az országos vásárok, amelyek évente négyszer s 5—6 nap alatt folynak le, valamint a hetenkénti baromvásárok a város mihdnen részéből összesereglett lakosság által tartatnak, vagy az ország különböző részeiből jött idegenek tumultusa, awha csakis egészséges emberek gyűlnek össze természetserűleg, — akiknek tehát semmi gyógyászere szükségletük sincs.

Ezekből fönn tartani akarni egy új gyógyártárt teljesen képtelenség, s ha mégis létesítése engedélyezve lenne, az csakis a Piac-, Hatvan-utca sarkán és a péterfia-utcán levő gyógyásztárak lételének teljes veszélyeztetésével állhatna fenn.

Egészségügyi intézményeink e fontos tényezőit pedig veszélyeztetni, fennmaradhatóságukat kockáztatni semmi esetre sem lehet közérdek.

Nyolcz hónappal ezelőtt rövid két év letforgása után a IX-ik gyógyártár fölállítását követőleg a X-ik gyógyártár fölállítása is engedélyezve lett. Az ezek által okozott forgalom hanyatlás olyan helyzetbe hozta nemcsak a legközelebb fekvő gyógyártarak tulajdonosait, de az összes gyógyártár tulajdonosokat is, hogy gyógyártaraikat oly szellemben vezetni, amint az egy tisztán közegészségügyi intézménytől elvárható lenne, már alig-alig képesek; egyénmelkly könnytelen most gyógyászerek különlegességek, kereskedelmi cikkek, gummi áruk, illatszerek stb. forgalomba hozásával megélhetési forrásokkal fentartani; mihez fog ez idővel vezetni?? úgy tetszik, mintha a charlatanizmus réme tünne föl.

A város fejlődési viszonyaiban, a IX-ik gyógyártár engedélyezése óta alig, a X-ik engedélyezése óta pedig

épen semmi kedvező változás nem állott be; sem gyárak, sem ipari vagy kereskedelmi vállalatok nem létesültek; a lakosság száma kívánorlások miatt alig szaporodott, új közlekedési vonalak nem nyíltak.

A jelenleg kérelmezett gyógyszerért, melynek kérésére sem jogos — mert hiszen három év és különösen nyolc hónap telergása alatt valóban nem történt semmi olyan változás, mely a törvény idevonatkozó rendelkezései alapján a kérvényt tárgyalásra alkalmassá tenné — egy anyagi vesztéssel együtt suttáná a Péterfia-utca elején levő, de különösen a Piacr-, Hatvan-utca sarkán fentálló gyógytárak, hogy azok forgalmuk megcsökkenése miatt a reájuk most is nehézséget terhel elvisszai nem tudnák, s az anyagi tónk szélére jutnának.

Hitem a meggyőződésom, hogy a város közönsége tisztán és jó gyógyszerrel, pontos, figyelmes és lelkiismeretes kiszolgálással csak akkor lesz ellátva, ha a jelenlegi gyógyszereszek közfelmentése munkáját megbőcsinjük, mert hiszen láttuk és látjuk, hogy ők mindig híven betöltötték azon követelményeket, amelyeket az egészségügyi törvények és rendeletek a gyógyszerek tartása és kiszolgáltatásánál tőlük megkövetelnek, s a mellett mindig elaget tettes polgári és társadalmi állásuknál fogva, a kultur csajok előzésében reájuk rótt kötelezettségöknek.

Hivatkozva tehát az 1876. évi XIV-ik t. cz. 134. §. 5-ik bekezdésére, miszerint a népesség számára a helyi viszonyokra s a már fennálló gyógyszerüzletre tekintettel kellőképen kimutattam, hogy egy új gyógyszerüzlet elhelyezése, miszerint az ily uton megegyezőre elhelyezett gyógyszertárak fennállását veszélyeztetné.

de mag hivatals kötelezőségemből kifolyólag midőn a gyógyszerüzletet, mint közegészségügyi intézményeket megvédeni tartosom:

tisztelettel jelentem be azon véleményemet, hogy egy új gyógytárnak felállítására szükség nem forog lenni; arra előrelátótlag évtizedig sem lesz szükség, s ha annak engedélyezése megtörténne, hozzá közel fekvők fennállását veszélyeztetné, sőt azokat az anyagi tónk szélére vinné.

Debreczen, 1906. év február 15.

Dr. Varga Emil,

tisztelt főorvosai tanácsközi megbízott úrúri orvos.

A szerb dalosok városunkban.

A szerb dalosok itt időzése alatt a rendezőbizottság a következő programot állította össze:

Junius 2. Szombat.

1. Erkezés a vasuti állomáshoz d. u. 6 óra 48 perczkor, hol és amikor az Egyetértés dalegylet zenekara és a dalegyesület, a város nevében Oláh Károly kultúrtaácsnak fogadják az érkezőket.

2. Felzárulás a helyivásut külön vonatára s bevonulás a Bika-szállóba.

3. Ismerkedés este 8 órakor a Bika udvarkertjében, rossz idő esetén az ebédlőben. A vacsora étlap szerint történik. Vacsora alatt az összes vendéglátó dalegyletek mulattatják szerb vendégeinket.

Kivonatás és ismerkedési estén minél nagyobb számú közönség részvételé.

II-ik nap. Junius 3. Vasárnap.

1. Reggel 9, 8—8-ig gyülekezés a „Bika” előtt.

2. Pont 8 órakor indulás a helyivásut külön vonatán a Nagydőre.

3. 10 órakor villás reggeli (gulyás és sör) a vendégek tiszteletére a „Polgári lövésd” előtt.

4. Pont 11 órakor indulás (külön vonaton) vissza; lezárulás a Csokonai szobornál Fényképezés.

2. A lényképfelvétel a Nagytéplomn északi oldalán történik. Utána a kollegium, muzeumok, oratorium és a nagy könyvtár, továbbá a Nagytéplomn megtekintése. Ezután kiki szállására hazatér.

6. Este 7, 9 órakor kezdődik a szerb dalos testvérek jótékonycélu hangversenye a „Bika” disztermében, a debreczeni Kossuth-szobor s fölérszében a debreczeni egyetem javára.

7. Hangverseny után táncba hajnalig.

III-ik nap Junius 4. Hétfő.

1. Délelőtt 11 órakor matiné az „Arany-Bika” disztermében — Wesprény Zoltán: Csanak Ilona úrnő védnöksége alatt — a „Magyar Iparvédő egyesület” javára.

2. Dében 1 órakor díszelőd a vendégek tiszteletére a „Nagydő Vigadó” tornában.

3. Délután a pünkösdi népmulatság megtekintése.

4. Este 7, 10 órakor indulás a nagy vasuti állomásra. Elbúcsuzás. (A vonat indul 10 óra 35 perczkor.)

A hangverseny.

Pünkösdi vasárnapján este 7, 9-kor hangverseny és pünkösdi hétfőjén délelőtt 11 órakor matiné lesz a Bika disztermében, amelynek műsora a következő: 1. nap. Jun. 3. este 7, 9 óra) 1. II-ik Zsoltár. Malackin Előadja az öten tagu szerb vegyes-kar. 2. „Hajduk Velykó”. (A szerb népdalok hóán) Mokranjatz Steva-tól. Solóének, vegyes-kar kísérettel. 3. O-szerb népdalok Mokranjatz Steva-tól. Előadja a szerb vegyes-kar. 4. Magyar népdalok. Többektől. Solóének a szerb vegyes-kar kísérettel. 5. Brown Jehu hegedűművésze solója. Szünét. 6. Ochrud-vidéki szerb népdalok. Mokranjatz Sz-tól. Előadja a vegyes-kar. 7. a) Rozsmaring. b) Polka Brahm-tól. Előadja a vegyes-kar. 8. Keleti (török) dalok. Mokranjatz St-tól. Előadja a vegyes-kar. 9. Dalmát partvidéki szerb népdalok Mokranjatztól. Előadja a vegyes-kar. Műsor után tánc. Rác Károly és ha zenekara kísérete mellett.

2. nap. Jun. 4. d. e. 11 óra) 1. V-ik zsolttár. Liria P-tól. Előadja a vegyes-kar. 2. Bitolja vidéki szerb népdalok. Mokranjatz St-tól. Előadja a szerb vegyes-kar. 3. Csángóélet. Schumanntól. Előadja a vegyes-kar zongora kísérettel. 4. Magyar népdalok. Többektől. Soló-ének, vegyes-kar kísérettel. 5. Brown Johannes hegedűművésze játéka. Szünét. 6. „Kosovo Polje” (rigómező) vidéki szerb népdalok. Mokranjatz St-tól, előadja a vegyes-kar. 7. Szerb szerelmi népdalok. Mokranjatz-tól. Bassus soló, zongora kísérettel. 8. a) Szerb népdalok „Syrmanból”. b) „Kecskopásztor” (szerb népdal) Mokranjatz-tól. Előadja a vegyes-kar. 9. Szerb népdalok. Mokranjatz St-tól. Előadja a vegyes-kar.

A rendező bizottság állandó permanenciájában van s nagy apparátussal dolgozik a vendégek fogadtatásán.

A helyivasut és a Tanács.

A városi Tanács átirat a helyivasut igazgatóságához kifogás emelve a nyári menetrend ellen, azt kívánva, hogy az igazgatóság sürűbben járattassa a vonatokat. A helyivasut igazgatósága a városi Tanács átiratára a következő választ adta:

„Tekintetes Tanács!

Vettük a tekintetes Tanácsnak 5370—1906. szám alatt f. évi május hó 7-én kelt határozatát, melyből sajnálattal vettünk tudomást arról, hogy az általunk bemutatott nyári menetrend jóváhagyását megtagadni méltóztatott.

Bár mint a múltban főtelevésünk volt, úgy most is az, hogy a tekintetes Tanács, illetve a város közönsége igényeit tőlünk telhetőleg kielégíthessük: ezuttal sajnálattal ugyan, de ki kell jelentünk, miszerint a Tekintetes Tanács által óhajtott sürűbb forgalom berendezésére képtelenek vagyunk.

Amint az bizonyára a tekintetes Tanács előtt is ismeretes, a múlt évben — a jövőre nézve minden jogi prejudicium nélkül vállalkoztunk arra, hogy a 12 perces forgalmat berendezzük. Tettük azt a tekintetes Tanács óhajtatására, tisztán közérdekből, kísérletképpen és azért, hogy a város közforgalmi viszonyának javítására irányuló készségünket kimutassuk. Hogy milyen súlyos áldozatainkba kerültek ezek a kísérleteink, kitűnik az 1905. évi pénzügyi eredményeinkből, melyekből megállapíthatjuk, hogy 1904-ben a 15 perces forgalom mellett személy- és teherforgalmunkból bevételeink kitettek 187,174 kor. 10 fillért. Ennek ellenében üzleti, forgalmi- és pályafentartási kiadásaink kitettek 95,151 kor. 1 fillért. Ezzel szemben 1905. évben a 12 perces forgalom mellett bevételeink 185,122 kor. 12 fillért, kiadásaink azonban 128,372 kor. 87 fillér szöktek fel.

Világos ezekből az adatokból, hogy az üzemkiadások ily rohamos emelkedése majdnem kizárólag a sürűbb forgalom-igényelte aránytalan terhekre vezethető vissza, amely terhekkel szemben bevételeink arányosan nem emelkedtek, ugyanarra, hogy míg az 1904. évben üzemfelségünk 47,321 kor. 28 fillérre rugott, azaz 1905. évben 14,820 kor. 59 fillérrel esett vissza, minek következtében az évök hosszu során át fizették 7%-os osztalékkal szemben tavaly csak 3%-os osztalékot voltunk képesek fizetni.

A tekintetes Tanács előtt a tavalyi balsikerek után talán felesleges bővebben indokolnunk, hogy a sürűbb forgalommal való további kísérletezés társaságunkra nézve egyenesen végzetessé válhatnék, miért is annak bevezetésére — amire egyébként kötelezve nem vagyunk — nem is vállalkozhatunk.

Kérnénk kell a tekintetes Tanács az iránti óhajtatásnak eljűlését, egyrészt a fent hivatkozott határozatban is érintett ama technikai nehézségek miatt is, amely nemcsak a 12 percesnél sürűbb, de magát a 12 perces forgalmat is alig keresztelívhetővé teszik, másrészt pedig, mivel a fentebb említett számadatok, amelyből az egyedül igazságos következtetést vonhatni le a város közforgalmi igényeinek mértékére nézve, minden kétséget kizáró módon azt bizonyítják, hogy a jelenleginél sürűbb forgalom berendezésére a város közönségének szüksége egyáltalában nincsen. Mert ha tényleg fenforogna ennek a szükség, úgy a közönség tavaly sürűbben közlekedett vonatainak természetesenül fokozott mértékben igénybe is vette volna, ami viszont okvetlen kifejezésre is kellett volna, hogy jusson az éppén ellenkező bizonyítékot nyújtó üzem-eredményekben.

Mindezek az okok, de kiváltképpen azok a súlyos anyagi megpróbáltatások, amelyek bennünket tavaly értek, a sürűbb forgalom bevezetése révén, azt az elhatározást érelelték meg bennünk, hogy a sürűbb forgalom bevezetésére nem vállalkozhatunk és tisztelettel kerjük a tekintetes Tanácsot, hogy — sajnos — minden jóakaratumk mellett sem teljesíthető eziránti óhajjától ellátni és a bemutatott nyári menetrendet jóváhagyni máltóztatassék.

A városi Tanács a helyivasut átiratát véleményezésére kiadta Magoss György dr. tiszti főügyésznek, aki mihelyt elkészíti jogi véleményét, visszatérjeszteni az iratokat a Tanácshoz.

A vármegyéből.

— Abauj-Torna vármegye október 17-ike óta a héten tartotta első közgyűlést Rakovszky főispán elnöklésével, a bizottsági tagok részvételével. A főispán üdvözlővén az egybegyűlteket, Ferdinándy aljegyző fölolvasta az alispáni jelentést, amely röviden ismertei a törvénytelen hatalom által a vármegyére erőszakolt tisztviselők működését. Ez abban nyilvánult, hogy mind az alispáni, mind az őrvaszki hivatalban tömérdek restancziát hagytak, e mellett különyműben sáfárkodtak a megyei pénzalappokkal, különösen a háztartási alap állása mutatja megmondatlan költségezsüket. Ennek az alpnak irodasüzséglet címén egész 1906. évről szóló fedezetét már az első három hónap alatt teljesen kimerítették. A kivándorlásról szólva, örvedetesen konstatalja az alispáni jelentés az utelvéll iránt való kérények számának csökkenését, míg 1905-ben 5311 kérelmezett, ez évben csak 1469. A jelentést tudomású vették. Következett az alispán-választás; Puky Endre főjegyzőt választották meg alispánnak

— Szatmár vármegye, mint Nagykárolyból jelentik, f. hó 30-án tartotta első tavaszi közgyűlést. Falussy Árpád dr. főispán lelkes ováció között foglalta el az elnöki székét és megnyitó beszédében visszapiantaltá vetett az elmúlt napokra és végül figyelmeztette a bizottsági tagokat, hogy nyugodt megfontolással vegyék majd el-bíralás alá azoknak a tisztviselőknak az ügyét, akiket az a gyanu terhel, hogy az önykenyuralom alatt nem viselkedtek korrektül. Azután a választások következtek. Alispánná egyhangulag Ilosvay Aladár főjegyzőt, főjegyzővé Pécsy István dr. erdődi főszoigabírórt erdődi főszoigabíróvá Erdős Róbert szolgabírórt és színyerváraljai főszoigabíróvá Pécsy László szolgabírórt, szolgabírákká Jeszenszky Béla, Galgóczy Árpád, továbbá Telesi Jenő grófot és Domahidy Pált választották meg. Azután a főispán felhívására a közgyűlésből az összes bizottsági tagok emeltek annak az emléktáblának a leleplezésére, amelyet a városi tanácsosok helyeztek el annak emlékére, hogy a megyei közgyűlését december 28-án ott volt kénytelen megtartani. A leleplezésnél a beszédet Luby Zsigmond országos képviselő mondotta.

— Nyitra vármegye a héten tartotta rendes tavaszi közgyűlést Markhot Gyula főispán elnöklésével. A főispán ezuttal tartotta szék-foglalását. Hosszabb beszédben ismertelet programját. Nem az ígértelet, de a tettek embere lesz, munkájában csak azokra számít, kik beleillenek a politikai kormányzat mai keretébe. Híve az alkotmány-pártnak és szabadelvéll a szó valódi értelmében. Politikai ellenfeileit nem fogja ellenségné tekinteni és senkit sem fog üldözni, aki politikai pártállású nem osztja. Tiszteletli fogja szólásszabadságot. Etlőrti a személyi kultuszt, felszedelet különbéget nem ismer. Minden egészséges, hazafias czélú társadalmi mozgalom számíthat teljes támogatására. Jó közigazgatást ígér. Nem fog alispán és vármegye jogkörébe avatkozni illetéklenül. A nemzeti irányban való haladás híve és erős magyar érzés fogja vezetni minden cselekedetében. A nemzetiségi kérdés megoldása állami feladat. Semmiféle szeparalizáló törekvést nem fog megtűrni. Meg kell értenie mindenkinek, hogy a megyében más törekvés, mint amelynek nemzeti alapja van, nem érvényesíthető és a magyarság állami szupremáciája előtt mindennek meg kell hódolnia. A közönség nevében Oroszi József biztosította a főispánt a vármegye bizalmáról. Alispánná az egyedüli pályázó Turchányi Ödön érsekújvári járási főszoigabírórt egyhangulag megválasztották.

— **Hunyad vármegye** f. hó 29-én tartotta rendes tavaszi közgyűlést Pogány Béla elnöksége alatt. A gyűlés rendkívül népes és virágos volt. A román nemzetiségi bizottság tagok erősen támadták a hatóságok és megintertelláltak az alsópárt, mert a dubraj választásán a csendőrség, szerintük, erőszakoskást követelt el. Hasonló okból támadtak Borneómsza bátyó jövedelmé községi is. A román nemzetiségiek részéről a támadásban résztvevők Várad Aurél dr., Botocsa Viktor dr. és Damján Vazul bizottsági tagok. A magyarországi részéről főszóalkalmat Ajtay Aladár dr. és Szentmáryi Gábor országgyűlési képviselő, kik vizsantzantatótták a tanudást és alaplatának mondtatták a. fihozott vádakat. Ezután a főszóalkalmat és szóalkalmat megválasztására került a sor, mely alkalommal Panna János választott meg dobraj és Bernát Bélát házisp. főszóalkalmat Szolgabírákka választották Bartha Dezső dr. és Baresay Akos.

Hirek.

— **Meghívó.** A Csokonai kör választmánya 1906. évi június 1-én, pénteken 3 órákor ülést tart. Tárnyak: 1. Az évi jelentés bemutatása. 2. Az 1906. évi költségelőirányzat. 3. A tisztújítás előkészítése. 4. Jelentések.

— **Fanasz a berkcsoikk ellen.** Panaszosa levelet kaptunk, melynek beküldője elmondja, hogy a debreczeni berkcsoikk, különösen az esti órákban, tulkövetelők és közös-nappal egyformán durvák a közönséggel szemben. Ez ellen fontos más orvosság, mint bejelenteni az illetőket a rendőrségnek, ahol bizonyosan elveszik megérdemlett büntetéseiket. Néhány esetben alkalmazandó pénzbüntetés majd illemlre tanítja őket és ha ez sem használ, majd ki-gyogytja őket durvaságukból a hajási engedély megvonása.

— **Az iparos tanocskoltatás és a kamara.** A debreczeni kereskedelmi és iparkamara legközelebb tartott ülésében városunk iparos tanocskoltájának szervezeteirő és tantervére vonatkozó elvi álláspontját a következőkben összegezte: 1. A szakirányú tanítás mind erőteljesebben fejlesztett csoportosítással keresztül viendő. 2. A tanorák nappaljai legyenek. 3. Az iskola önálló igazgatás alatt a szakirányú tanítást erre képzett tanárokkal végezze. 4. Az általános elemi ismeretek a napi alapon óránként tanítókkal vehetők. 5. Az építő iparosok téli tanfolyamán intenzív nappali tanító módszerrel rövidebb időre szoraitandó. Megbírta a közgyűlés az előkésztet, hogy ilyen elvi alapon dolgozzon ki az iskola szervezeti szabályzatát és tantervét a azt teljes részletességgel állapítsa meg.

— **Iskolatársak harmincz éves találkozója.** Felkérjük mindazon iskolatársakat, kik az 1876. évből a debreczeni ev. ref. főiskolában érettségi vizsgát tettek, hogy a folyó 1906. év június hó 29-én tartandó 30 éves évfordulati összejevületen megjelenjen sziveskedjenek. Kérjük továbbá volt iskolatársainkat és barátainkat arra, hogy akik ezen összejevületen megjelenni ohajtanak, legyenek szivesek lakhelyüket, foglalkozásukat dr. Horváth Károly közkörházi főorvossal tudatni, ki a megállapodásokat az összejevület programját illetőleg annak idején mindenkivel tudatni fogja. Kérjük egyuttal kedves tanuló társainkat, hogy azon tanuló társak lakozimét, kiet tudják, velünk közölni sziveskedjenek. Debreczen, 1906. május hó 26-án. Király Gyula városi tanácsnok, dr. Medgyassay Dezső orvoséki tünök, dr. Horváth Károly közkörházi főorvos, Erőss Lajos akadémiai tanár, Sepsz Dezső orvoséki tünök.

— **Köszönetnyilvánítás.** Egy magát megismereni nem akáro adakozó 4 tanjai iskola szorgalmala övendékei kö-zött kiostandó vizsgát átvendékelt 24 drb. bölcsenél értékes könyvet juttatott kezemhez, mely nagy jellek ajándék kért fogadja hálás köszönetemet. Oláh Karoly, tanáréki

— **A népkönyha számadása.** A város által fentartott népkönyhát a télen ismét a debreczeni jótékony nőegylet vezette. Szűcs Kálmán pénztáros beletérjesztette számadását a városi tandészhöz, mely köb tételeiben így hangzik:

Bevételek. Debreczen sz. kir. város adománya 3827 kor. 52 fillér. Hagyományok és adakozások 565 kor. A Kövesdy-féle alapítvány kamata 38 kor. 04 fillér. Fizetéses ebéd jövedelme 102 korona 40 fillér. Kiadások. Igazgatás és felügyelet, felügyelő fizetése 250 kor.; fa, fűszer, élelmérés 4499 kor. 48 fillér. Kiszolgáltattott 31,847 adag étel, egy-egy adag került 14,92 fillérbe.

— **Meghívó.** A debreczeni kögyes tanítórendi román kath. fogalmazási önképzőköré 1906. június 3-án, délután 5 órákor, az intézet dísztermében szőruinet tart a következő tárgyszorozattal: 1. Kéler B. Alfldi búcsuhangok. Előadja a fogalmazási énekkar. 2. Beszéd. Mondja Faust Imre VIII. o. t., az önképzőkör elnöke. 3. Weber. Csáigynakar a Preciosából. Előadja a fősokolai ének- és zenekar. 4. Váradi A. Az utolsó sor. Szavajja Korondi Károly VI. o. t. 5. Szent-Gáil, Prónai. Hátközi száajaja. Melodráma. Szavajja Maugner Arthur VIII. o. t., zongorán kíséri Brück Emil VII. o. t.; Hegedűn Erős Henrik VI. o. t., gordonkán Brück István VI. o. t., harmonikán Husz Ödön VI. o. t. 6. Meyer Helmond. Roccoco szerená. Előadja a fogalmazási énekkar. 7. Beszámoló az önképzőkör egész évi működéséről; a Főjegyzői jelentés. Felolvassa Maugner Arthur. 8. A pályázatok eredményének kihirdetése és a jutalmak kiosztása. 9. Magyar népdalok. Előadja a fogalmazási ének- és zenekar. 9. Rüdnyánszky Gy.: A műkedvelő fotográfus. Monolog. Szavajja; Balla György VIII. o. t. 10. Hátközi induló. Előadja a fogalmazási énekkar.

— **Debreczeni nyomdászok nyári tanzmulatsága.** Egy pár nap választja el a szórakozási szerető közönséget egy igazán jó mulatságtól. Ugyanis a debreczeni nyomdászok mindenkor kedélyes és jól sikerült estélyei száma szaporodik eggyel június 3-án, pünkösd első napján, mely a Dobos-pavillon nagy termében fog lezajlani. A közönség közt tapasztalható érdeklődés azt mutatja, hogy ez a nyári tanzmulatság jobban fog sikerülni a nyomdászoknak minden eddig tartott mulatságánál. Ezzel szemben a rendezőség is elkövet minden, hogy a nyomdász mulatságok egyre fokozódó jöhre megmaradjon. Jegyek előre válthatók Mihály Sámuel, Hegedűs és Sándor papir, Horváth Gusztáv és, Halász Árpád és Kárpál Kázmér fodrász áruletében.

— **Kiadó lakás.** A Péterca n. 14. számú hák udvarban egy lakás — irodának igen alkalmas — minden órák kiadó.

— **Köteles-e a postás levenni a sápkáját?** Ezzel a kérdéssel foglalkozott utóbb a bpesti királyi ítélőtábla egy különben jelentéktelen bűnpör keretében, amelynek előzményei a következők:

— Az elmúlt télen Lengyelfi Jenő kerületi kérményseprő-mester lakásába jött Szalay József postás, hogy egy ajándék levelet kézbesítsen. A postás, mikor a lakásba lépett, nem vette le a sápkáját, ami mód nélkül beosztotta Lengyelfit.

— **Vegye le a sápkáját, ha a lakásomba lép —** szólt a postásra.

— **Er nem kötelességem, válaszolta a postás.**
— **Vegye le, mert lentem a fejéről!** — kiáltotta haragosan Lengyelfi.
— **De hisz nem vessem én le!**
A kérményseprő-mester erre leült a sápkát a postás fejéről.

Szalay József postaszolga panaszára az ügyészség hatóság ellen való erőszakért vádat emelt a kéményseprőmester ellen, a törvényszék azonban fölmentő ítéletet hozott azzal a megokolással, hogy a vádlott cselekménye nem ütközik a büntetőtörvénykönyvbe, hiszen nem bántotta. sőt szándékában sem volt bántani a postást, csupán a sapkáját legyintette le, amihéz az illem szempontjából joga volt. A budapesti királyi ítélőtábla Frenreisz István elnöklésével, Haupt Albert bíró előadásában, most foglalkozott a különös ügygyel és jóváhagyta az elsőbíróság fölmentő ítéletét.

— A szerb dalosok Debreczenben. A pünkösdi ünnepek alatt ritkaságusába menő művelzetben lesz része a debreczeni közönségnek. Mint ismeretes, a szerb dalos szövetség tagjai érkeznek hozzáunk hangversenyt tartani. Egyben visszaadják a látogatást a debreczeni dalárdának, amely évekkkel ezelőtt Belgrádban hangversenyzett.

A rendező bizottság az előkészítés minden munkájával készen van. A fogadtatás, a dalosok itt időzése, mind, ünnepek keretében történik meg. A szerb dalosok szombat este érkeznek Debreczenbe. Ez albalommal a vasutnál Debreczen város részéről a polgármester fogja fogadni a vendégeket.

Vasárnap este lesz az első hangverseny. Hétfőn déli előtt pedig matiné, amelynek jóvedelmét a debreczeni iparvédő egyesület javára fordítják.

A dalos vendégek előhírnöke Milovánovits Győka szerb udvari főintendáns, a dalos-szövetség elnöke, Debreczenben időzik. Az ünnepeket előkészítő bizottság tagjai ülésén is részt vett s utbaigazításokat adott az egyes kérdésekben.

Mint hírlki, a szerbek vegyes kara huszonnyolc nő és huszonhat férfi tagból áll. A kar meglepő precizitással adja elő a legzebb zenedarabokat.

A hangverseny tudvalevően az országos Tulipán-kert védő egylet javára rendezik. Ez volt ugyanis a szerb dalosok határozott kívánsága. E czéloból küldöttség jelent meg Wespriény Zoltán főispán nejeél, hogy a Tulipánkert hangverseny védnökségét elfogadja. Wespriény Zoltánné a küldöttség előtt szíves készséggel kinyilatkozta, hogy a megistelő meghívást elfogadja.

— A gyáriparosok országos szövetsége helybeli fiókja a napokban tartotta ülését Szántó Győző elnökle alatt. Fontos határozatot hozott a munkásalakások ügyében. Kiindulva abból, hogy a drága és rossz lakás az elégedetlenségre ugys hajtó munkás elemre nézve számos elégedetlenségi okot rejt magában és viszont a jó és olcsó lakás a szegény nép elégedett élet folyásának egyik legfontosabb előfeltétele: igazgatósága utján megkeresi a kormányt, hogy munkáslakahelyek építtetésére közterületeket bocsáson rendelkezésre, mert a telekárhullámsz a legfőbb oka a lakás drágaságának és a sokféle lakás uszorának. Azon tapasztalathól, hogy nyersfanyagunk túlságos mértékben vitelik ki az országból és kivált elsőrendű anyagban szinte inség tapasztalható, felirat az igazgatósághoz, miszerint ezen állapot orvoslása iránt gondoskodás történjék, lévén e nagy kivitelnek főoka az, hogy fakitermelőinkre nézve előnyösebb a fát nagy mennyiségben kivinni, mint itthon — fejletlen iparunk miatt — detail árusítással bielelni. A következőkben ügyekben mind gyakoribbá váló panaszos állapotokat is megtárgyalta s e részben a helyi vállalatok némi védelme iránt a tanácshoz átir. A gyárosok érintkezése a fogyasztókkal némely helyen ugjabban ügynökök és kereskedők közti oly egyezményekkel korlátoztatik, hogy a ke-

reskedők helybeli ügynököktől vásárolnak csak, ez ellen állást foglalt. Tárgyalattott még több érdekes tárgy. A gyűlésen számos tag vett részt.

— A 3. honvédegyalozred uj parancsnoka. A debreczeni helyőrség körében nagy szenzációt keltett a hivatalos lap keddi számának közlése, amely arról szól, hogy a király a 3. gyalogezredhez uj parancsnokot nevezett ki.

Az uj parancsnok Liszky József a nagyszzebeni honvéd ezred létszámfeletti ezredese, igazi katona és ami fő, magyar ember. A királyi kegy tehát érdemes férfitüntetett ki. Liszky József a honvéd főreáliskola parancsnoka volt.

A hivatalos lap e kinevezésen kívül még egy másik kitüntetést is közöl, amely minket debreczenieket igen közelről érint. A hivataloslap jelenti, hogy Wieber Adorján debreczeni honvéd ezredes a király a 76. gyalog dandár parancsnokává nevezte ki Szegedre. Wieber kinevezése nagy örömet keltett Debreczenben és mindenfelé őszintén sajnálják távozását.

A harmadik kinevezés Rónai Horváth Jenőnek az 5-ik honvéd kerület parancsnokává történt kinevezéséről szól. A magasarung tiszttek távozása és az uj parancsnok megérkezése már a napokban meg fog történni.

A tisztikar, mely nagy szeretettel vette körül a távozó ezredeseket, megal ünnepek között vesz bucsut távozásuk alkalmából. Ugyancsak szép ünneppé keretében fogadja a honvédezred uj parancsnokát, Liszky Józsefet.

— Felhívás hadköteleseknek. Minthogy az 1905. évre kilátandó ujonczok az egybehivott országgyűlés által rövid időn belül meg fognak ajánlatni, a m. kir. honvédelmi miniszter urnak folyó évi 31,600, és 32,000. számú korendelete alapján felhivatkak a debreczeni, valamint a városunkban tartózkodó idegen illetőségű 1884—1883. és 1882. évben született ifjak, hogy amennyiben eddig még nem jelentkeztek volna, vagy pedig a katonai ügyosztálynál bejelentett lakásaikat időközben megváltoztatták, haladéktalanul jelentkezzenek, hogy a folyó évi június hó 11, 12, 13, 14, 15. és 16. napján városunkban megtartandó főoroszázashoz akadálytalanul megidézhetők legyenek.

Utóbb említett miniszteri korendelet alapján értesitetnek továbbá fenti évfolyamokba tartozó állítás kötelesek, hogy azok, kik június hó 11-től június hó 26-ig besorozatnak, az 1905. évi ujonczjuttalékba számíttatnak s így összes szolgálati kötelezettségüknl egy évet, tényleges szolgálattuknál pedig több hónapot nyerne; hogy azonban ezen kedvezményben az állításkötelesek lehetőleg egyenlően részesíthetők legyenek, honvédelmi miniszter ur megengette, hogy az 1884—1883. és 1882. évfolyamhoz tartozó állításkötelesek személyazonosságuk megállapítása után tartózkodási helyükön is sorozathassanak.

Minthogy pedig városunkban és ennek határterületén ily idegen illetőségű hadkötelesek igen nagy számmal vannak s szerény anyagi viszonyaik, vagy egyéb körülmények következtében illetőségü helyükre a főoroszázashoz haza nem utazhatnak, felhivatkak, hogy városunkban leendő sorozatásuk előkészítése végett személyazonosságukat igazoló okmányikkal (születési anyakönyvi kivonat, cselédkönyv, munkakönyv, munkás igazolvány, illetőségi bizonyítvány, stb.) a városi Tanács, katonai és illetőségi ügyosztályánál (Városház, emelet, 19. szám) mielőbb saját jól felgottott érdekükben jelentkezzenek.

A városi Tanács katonai és illetőségi ügyosztálya.

— Védekezés a földrendés ellen. Az utóbbi időben oly gyakran megismétlődő földrendések ismét felszínre hozták azt a kérdést hogy nem lehetne-e valami uton-módon ez óriási szerencsétlenségek ellen védekezni, vagy legalább is azoknak pusztító hatását csökkenteni. E kérdésre Milne

angol tanár, aki elismert szak tekintélyű a seismologia terén, adja meg a választ, még pedig olyképpen, hogy a földrengések ellen tényleg lehet védekezni, még pedig elég egyszerű módon. Theoretikus tapasztalatok bizonyítják, hogy ott, ahol mozsarak vagy lápok vannak, esetleg ahol a talajt csatornák vagy mély árkok szakították meg, a földrengés pusztítása sokkal kevésbé súlyos, mint azáltal egyszerű talajon. Ezt már az ókori emberek megfigyelték, akik pedig aligha foglalkozhattak a seismologia tükraival. Bizonyítja ezt az, hogy például az epheszi Diana templomot százévesen egy szakadék szélére építették — A római kapitóliumot a földrengés rombolását állítólag a katalombák mentették meg. Reclita Elisee följegyzései szerint a régi görögök és rómaiak is tudták már, hogy az árkok, kuttak, mély árkok a mellettük épült házakat megóvják a földrengés pusztításától. A csapni híres tornyot a körülötte lévő számos kut mentette meg a földrengés alkalmával a rombadőléstől. Vivenio megállapította, hogy a rómaiak a Capitolium építésénél azért ástak több kút, mint amennyi kellett volna, hogy egy esetleges földrengés erejét csökkentse. Tokio egyes városrészeit is a keresztalakkal húzó árkok mentették meg már több ízben a földrengés borralmától. Ezekből a példákiból tehát egész joggal feltételezhető az, hogy az árkok, csatornák vagy gödrök ellensúlyozzák a földrengés hatását. Milne tanár erre a körülményre felhívja most különösen a san-franciskói figyelmet, akik valószínűleg nem is fogják elmulasztani, hogy ily uton biztosított épületeket egy esetleg nyúl bekövetkező földrengés ellen.

— A szegény emberek ruhája. Minden esztendőben ilyen időtájtban meg szokta tenni intézkedéseit a város, hogy az elkövetkező télen a szegény emberek ruházata ügyben döntse. A város szegényügyi bizottsága Oláh Károly elnöklet alatt tartott ülést, amelyen a szegények ruhaerükséglete tárgyában határoztak. A ruhaszállításra Kotsch Kornél, Fekete Adolf és Mayer János adtak be pályázatot. A bizottság a szállításal Mayer bízta meg, aki a legelőször ajánlatot tette.

— Kiesett a kisonvaton. Könnyen végeztesse válható, sajnálatos baleset érte Bornáth Lajos városi hivatalnokot. Kinn volt a Nagyerdőn és onnan kisonvaton jött hazafele, miközben a Simonyi-úton a Simonyi-villa előtt kiejtette a vonatból sár-pálcáját. Hirtelen kihajolt a kocsiból, a bot után kapott, azonban oly szerencsétlenül, hogy a mly kihajlás következtében kibukott a vonatból és egy hárszálra lúnt, hogy balesete végetes kimenetelűvé nem vált. A feje ugyanis a gyorsan tovaürülő vonat kerekétől alig esett fátólabb, mint egy arasznyira. A balesetet nyomban észrevették a megállították a vonatot. Az első segélyben dr. Hátter orvos részesítette, aki megállapította, hogy külső zúzódásokon kívül veszélyesebb sérülései nem estek.

— Felhívás Debreczen városi iparosaihoz. Mintán a Piacz-utca 27-ik szám alatt (városi bérlház) úri-és női divatrua üzletemet megnyitottam, ezzel kapcsolatosan mindenféle magyar ipari készítményeket is rakítáron tartok és annak elárutását, közvetítését vállalom. Felhívom tehát azon tisztelt iparos mestereket, akik ilyesmikkel foglalkoznak és készítményeiket forgalomba hozni óhajtják, hogy üzletomban jelentkezni sziveskedjenek. Tisztelettel Aszmann Ferenc.

— Magyarország népességi statisztikája. Irta: Kenéz Béla dr. miniszteri s. titkár. Megjelent a Stámpfeléle Tudományos Zsebkönyvtárban (174—177.). Ára 2 kor. 40 fillér. E munka megírása valóban hezagpótló vállalkozás volt, mert iradalmunkban több mint húsz év óta nem jelent meg a népesség állapotát és hullámozását ismertető tudományos rendszerbe foglalt nagyszámú tanulmány. Kenéz dr. a legújabb időig terjedő adatkezelést alapjául alkotta meg máig, teljesen kihagyásával a hivatalos népmozgalmi statisztikának az anyakönyvvizetés állományával alkalmával

megnyitott, de eddig ki nem aknázott kincsesbányáit. Amde a szerző nem elégedett még pusztán a hazai állapotok felsorolásával, beleillőtta azokat a nemzetközi adatok világosságába is, mindenütt bő párhuzamot vonván hazánk és az összes külföldi államok között. Bőségesen mellátja a kivándorlásnak, sajnos, egyre fokozódó jelenségét is, úgy saját hivatalos adataitgyűjtemények, mint a külföldi autók alapján; de kitérjesszék a bevándorlóikra is. Nálunk, hol a népesség különböző fajok keveréke, az egyes nemzetiségek számbeli, gazdasági és műveltségi viszonyok szerint való megismerése különös fontossággal bír, amely körülmény e mű előadását minden művelt embernek kötelességévé teszi.

— Amerikai kereskedők életbiztosítása. A világon létező összes biztosító intézetek közül bizonyára az amerikai intézetek azok, amelyek a legjobb ügyfelekkel diszponálhatnak, akik mind a kereskedő világ gazdag pénzfejedelméi közül kerülnek ki. James L. Coltago 1 és félmillió dollárra biztosította az életét a utána sorakoznak G. W. Wanderbill 1,000,000; Delmont 600,000; Curdy 500,000; Greene 500,000; Depev 500,000; Lantebach, Perkins, Collier 300—300 ezer. dollárral, míg valamennyit talszárnyalja Fisk, aki 2,000,000 dollárra biztosította életét halála esetére. A fladalai Vansmoker családjának 3,955,000 dollárt fog kifizetni a biztosító társaság, amely összeg meg lehetőséget biztosítja a család megélhetését a család elhalálása esetére. Érdekes, hogy amíg a kereskedők között alig akad, aki több kevesebb összeg erejéig nem biztosította volna életét halála esetére, addig az igazi nagyok, aminek Carnegie, Rockefeller és még sokan, egy fillért sem költenek ilyen célra és nem biztosítják ilyen alakban a családjaikat. Ok meg vannak előlege a vagyonukkal, amelyből jut annyi életbiztosítás nélkül is, hogy hátramaradotaik gond nélkül megélhettek.

— Április hó 15-én megnyitott a nagyerdői gyógyfürdő. Hányas vannak városunkban is akik elmennek Magyar kúra megszerzésére, tegepenzt adóva, hősit a hidegvizgyógyudort ép úgy használhatják a Nagyerdőn, hol a vizgyógyudor minden módon csökkenti a fürdőben elismert szak tudományra, lelkismeretes gyógykezelés rendelkezésére áll. A fürdőbéli. Barczányi Ede dr. orvos a legnagyobb alázatossággal tartja ten a fürdő, nagy költséggel felszerelt, s a modern higiénia minden előkézzel és oly alaposan karálthatja magát mindenki, mint soha a világon. A vizalkalmazás gyögykezelés, fürdőrendszer, fürdőrendek, utak és időtartam tekintetben, oly sok világhírességet szerzett, hogy azt a legfelháborító betegségeknek eredményét alkalmazzák. Alkalmában a vizgyógyudor előleg, életégek és rövidítet hat. Az anyagok fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásolása által a beteg szerveknek megváltozott működését idéztek elő. Senki által, sőt önmagában nem zárható ki a hidegvizgyógyudor által a fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a nagyobb erőt, feltöltik és a lassan működő szerveket felléltetik. Földnyel alkalmazható tehát a vizgyógyudor és annak kímélő alkalmazása. 3. Súlyos betegségek utáni nyugvólésnek. 2. Erőbősi és edzési szempontból a legérősebbek hurat állapotba való huzalmozás. 3. Taplakozási zavarral, u. m. verszorgényok, sánpók, kövérég, kővesény, sűrűvérvék és cukorbetegség. 4. Gyomort, hős és máj betegségekkel. 5. Verkingési zavarral, vértelenség és aranyeres bántalmakkal. 6. Rheuma-és idegbántalmakkal. 7. Az idegrendszer megbetegedéseivel, a neurastheniával, ennek sokoldalú jelensége, a mint: fejfájás, szédülés, fejfájás, levertség, szellemi és testi kimerültség, almatlanság, asthma, ideges szívbántalmak, a gyomor, hős és nem szervek neurastheniával, hysteriával. Basevd-felleg betegségek, górcsós és hőséss állapotokkal. — A nagyerdői hidegvizgyógyintézet modern és érzelvény berendezése, felkése és kitűnő püha vége lehetővé alkalmas tényezők a vizáramlat sikeres használatára. Fő városi szakértői személyzet várja a teendők az árak mérséklését. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva tartanak: d. e. 9 óráig és d. a. 5—8 óráig; nőknél: d. e. 9 óráig; d. a. 5 óráig. Kiki keresse meg elvezetett egészségét a nagyerdői hidegvizgyógyintézetben.

Úri divat, kalap és fehérmű üzlet Bekes Lajos Debreczen, Piac-u. 44. dr. Ufflusy-ház. Angol női bluzokat, férfi fehérműveket és kelenyeket mérték szerint a legzebb kivitelben készit.